Ditt val 2026

Våra valreportrar Anders Ahlberg och Göran Lundberg om hur **din röst i 2026 års val kan forma din vardag** och varför det är viktigt att du också gör den hörd på valdagen 13 september.

Anders Ahlberg

Göran Lundberg

– Hur ska vi få tillbaka vår känsla av trygghet i vardagen?

När Sverige går till val i höst blir trygghet en huvudfråga. De lagar som riksdagsledamöterna stiftar sätter spelreglerna för hur vi hanterar hot och brottslighet.

Trygghet ligger i topp när väljarna rankar politiska frågor – och det finns tydliga skäl. Kombinationen av svårkontrollerad grov brottslighet, det ryska anfallskriget mot Ukraina och Donald Trumps oförutsägbara, Europakritiska linje har skruvat upp oron.

Din röst i valet är en del av svaret på vilken väg Sverige ska ta i den här situationen.

I undersökningar, bland annat från Myndigheten för psykologiskt försvar, syns hur hotbilden påverkar oss.

Oron för krig eller väpnad konflikt i vårt närområde har ökat de senaste åren, och drygt hälften uppger att de är mycket eller ganska mycket oroade. Färre är rädda för ett direkt angrepp mot Sverige, men osäkerheten finns där.

Samma mönster syns kring brottslighet. Lag och ordning är väljarnas tredje viktigaste fråga, efter sjukvård och skola, och handlar ytterst om rätten att känna sig någorlunda trygg i vardagen.

Fler än hälften oroliga

I Brås mätningar uppger nu mer än hälften att de är mycket oroade över brottsligheten i samhället, men betydligt färre känner stark oro för att själva drabbas.

Skillnaderna mellan grupper är stora. Unga kvinnor är klart mest oroade – och har också störst risk att utsättas för vissa typer av brott jämfört med till exempel äldre män.

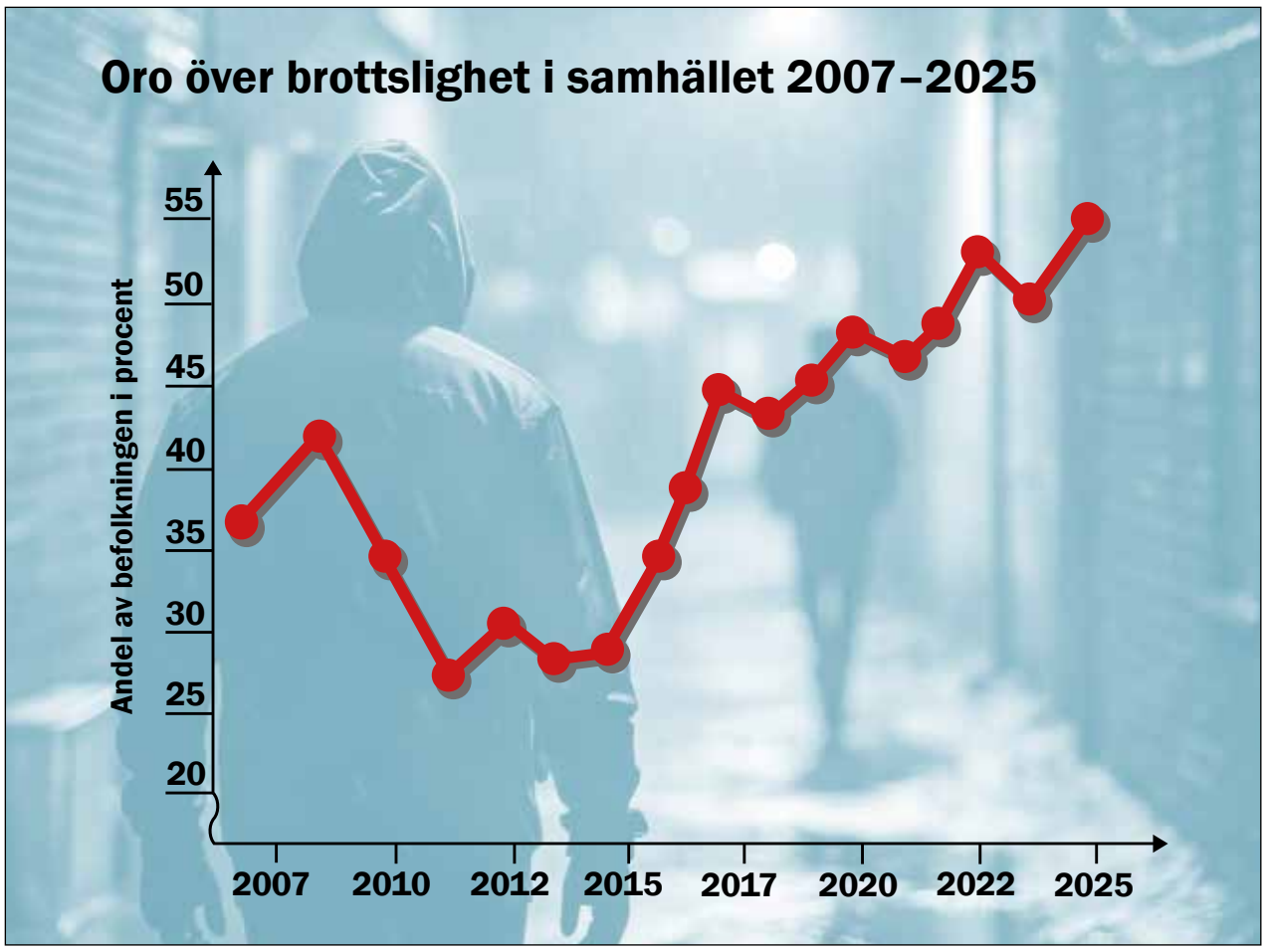

Tydlig trend. *Inför valet 2026 står trygghetsfrågorna högt hos alla väljargrupper. Brottsförebyggande rådet, Brå, mäter och redovisar svenskarnas uppfattningar. Grafiken ovan visar hur "oro över brottslighet i samhället" de senaste tio åren successivt har ökat hos dem som svarat på Brå:s enkäter.*

Myt eller inte – hur är det egentligen?

"Brotten ökar utom kontroll – det är numera rent ut sagt kaos i Sverige!"

Fakta: Antalet bedrägerier har ökat starkt, men de flesta andra brott har faktiskt minskat. Att mäta brottslighet är dock inte enkelt. Man kan dels logga begångna brott, dels anmälda brott. Och hur stort är det så kallade mörkertalet – brott som inte blir kända? Den frågan går inte att besvara, möjligen uppskatta,

Mer om brottsligheten i Sverige:

Gängen rekryterar allt yngre för att begå grova brott, som attentat och mord.

Tidöpartierna föreslår att 13-åringar ska kunna dömas till fängelse för grova brott. Förslaget möter dock hård kritik och en undersökning från SVT/Verian visar synen på att skärpa straffen för unga är starkt blockskiljande.

Upp till dig – så kan du själv påverka:

- **Gå med** i en frivillig försvarsorganisation. Se vilka som finns på sajten www.frivilligforsvaret.se.
- **Skydda dig** mot cyberbrott. Se över lösenord, inloggningar och hur du delar information.
- **Ta reda på** hur partierna vill jobba mot brottslighet och hotbilder, både militära och i vardagen. Deras förslag skiljer sig åt, och din röst avgör vilka som får stöd.

En hårdare vardag höjer kostnaden för både försvar och rättsskipning

Rysslands krig mot Ukraina, Sveriges Natomedlemskap och den växande gängkriminaliteten har inneburit kraftigt ökade anslag till både försvaret och rättsväsendet.

Statistik visar att försvarets andel av statsbudgeten har tredubblats sedan 2013. Den ligger nu över 14 procent, medan rättsväsendets andel har stigit till drygt 6 procent.

Dessa siffror speglar hur säkerhetshoten driver på prioriteringarna. Att lägga stora resurser i statsbudgeten är dock en sak – att omvandla dem till kompetent personal och rätt utrustning är en annan.

Värnplikten återkom

Försvaret har på tio år vuxit till omkring 50 000 personer, varav drygt 8 000 är värnpliktiga och cirka 22 000 tillhör hemvärnet. Värnplikten återinfördes 2017 efter att ha varit vilande i flera år.

Kommer kriget? *Även upplevelsen av risk för väpnade konflikter i vårt närområde har ökat kraftigt efter Rysslands invasion av Ukraina 2022.* Illustration: Adobe Stock

Polisen har under samma period vuxit från runt 29 000 anställda till över 40 000, som en del av satsningen på 10 000 fler polisanställda.

Kriminalvården har också byggts ut kraftigt när fler döms till fängelse och sitter häktade längre. Den snabba expansionen har dock gjort det svårt att rekrytera tillräckligt många med rätt kompetens i den takt som politiken har bestämt – och utan rätt personal uteblir effekten till stor del.

Antalet personer i fängelse har nästan fördubblats

Brottsförebyggande rådets siffror visar att fler döms till fängelse – och att fler sitter inne längre.

Den 1 oktober 2016 satt drygt 4 200 i fängelse. 2024 hade motsvarande tal ökat till 8 200 – nära en fördubbling på åtta år.

De allra flesta som döms till fängelse är män. 2024 var 91 procent män. 76 procent hade svenskt medborgarskap. En stor del av domarna gäller narkotika: 34 procent dömdes för sådana brott.

Även häktningarna har ökat kraftigt. Under 2024 satt i genomsnitt 3 470 personer häktade varje dag, vilket är ungefär dubbelt så många som 2017. Skärpta straff är i båda fall en förklaring till ökningarna.

Vad vill riksdagspartierna?

QR-koden öppnar hemsidan i din telefon

Vänsterpartiet

Partiledare **Nooshi Dadgostar**

Socialdemokraterna

Partiledare **Magdalena Andersson**

Miljöpartiet

Språkrör **Amanda Lind** **Daniel Helldén**

Centerpartiet

Partiledare **Elisabeth Thand Ringqvist**

Liberalerna

Partiledare **Simona Mohamsson**

Kristdemokraterna

Partiledare **Ebba Busch**

Moderaterna

Partiledare **Ulf Kristersson**

Sverigedemokraterna

Partiledare **Jimmie Åkesson**